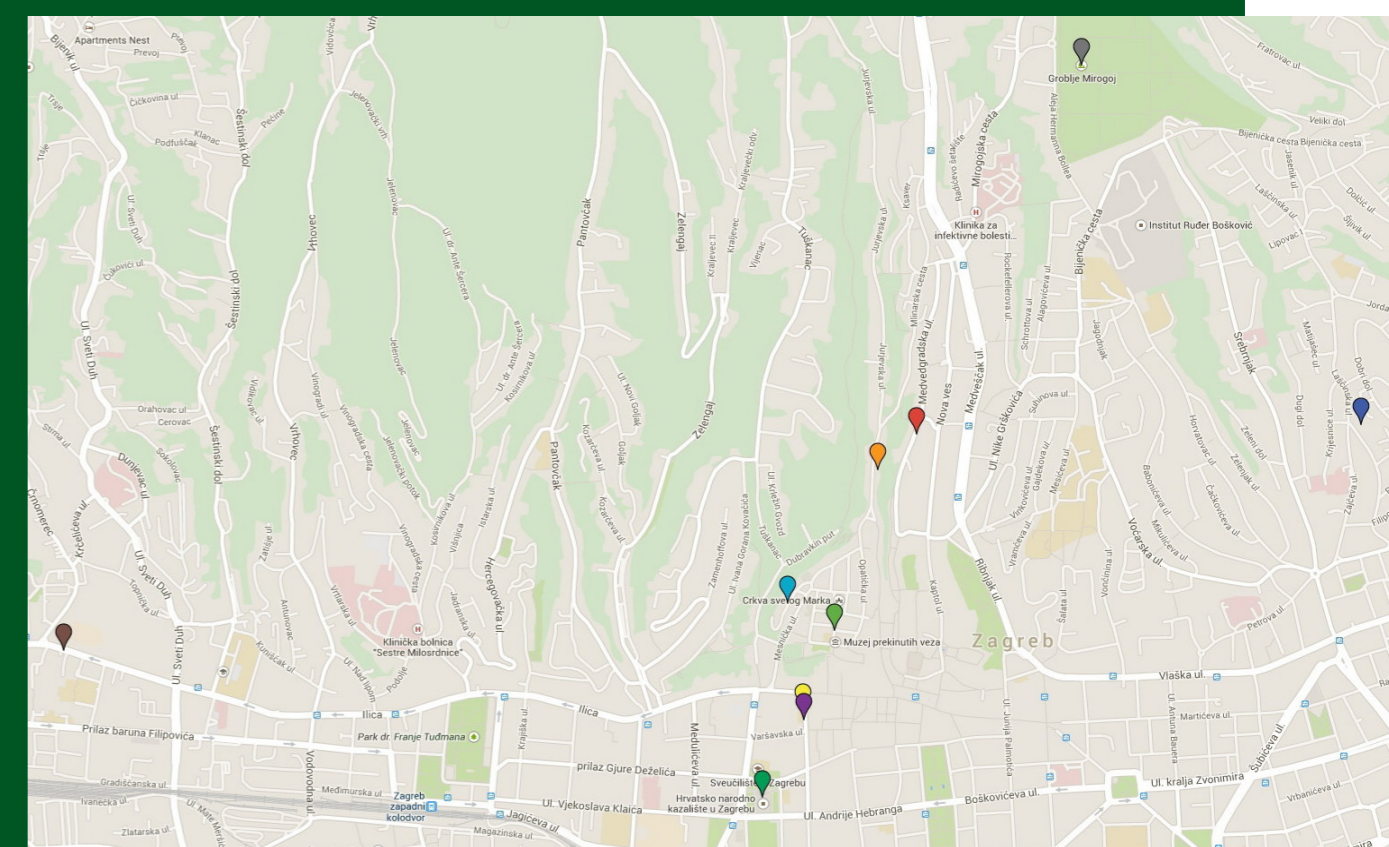

Putevima Ivana pl. Zajca. O stotoj obljetnici smrti

5. IVAN PL. ZAJC - ZAGREBAČKA GLAZBENA TOPOGRAFIJA

Mjesta u Zagrebu na kojima se izvodila Zajčeva glazba te ona koja čuvaju spomen na njega

1832

Rijeka

1850

Milano

1855

Rijeka

1862

Beč

1870

Zagreb

1914

Stankovićev kazalište, Ulica sv. Ćirila i Metoda 5

Izgradio ga je trgovac Kristofor Stanković s 30 000 dukata koje je 1833. dobio na bečkoj lutriji. Ovdje je djelovala zagrebačka opera, koju je po dolasku iz Beča 1870. utemeljio Ivan Zajc te bio njezin ravnatelj do 1889. Zajc je obogaćivao operni repertoar nizom novih vlastitih djela te ostvarenjima domaćih i stranih skladatelja. Zagrebačkoj publici nudilo se po nekoliko (pa čak i desetak) opernih premijera godišnje, među kojima je bila i premijera opere *Nikola Šubić Zrinjski* 1876, kojom je dirigirao sâm Zajc. Posljednja predstava u Stankovićevu kazalištu održana je 1895. Zgrada je prenamijenjena u Gradsku vijećnicu, a kazalište je preseljeno u današnju zgradu.

Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, Trg maršala Tita 15

Svečano ga je otvorio car Franjo Josip I. u listopadu 1895. Na svečanosti je izvedena *Slava umjetnosti*, alegorijski scenski prolog Stjepana Miletića uz glazbu Ivana Zajca, te osma slika Zajčeve opere *Nikola Šubić Zrinjski*. Na stropu gledališta nalazi se portret Ivana Zajca, djelo bečkog slikara i dekoratera Alexandra Demetrusa Goltza. Uz glavni ulaz, u auli, smještena je 1934. bista Ivana Zajca, rad kipara Frane Kršinića.

Snimio Ante Topić

Zajčeva kuća u Visokoj ulici 16

U ovoj je kući Zajc živio od dolaska u Zagreb 1870. do smrti 1914. Ispred njegove kuće bile su česte podoknice, osobito 15. svibnja, uoči skladateljeva imendana. Među najsajnijima je bila ona nakon premijere njegove opere *Pan Tvardovski* u svibnju 1880. Povorka je pred Zajčevu kuću došla s bakljama i uz pratnju vojne glazbe, a potom je pjevačko društvo Kolo otpjevalo prigodnu pjesmu. Ovdje se nalazi i Zajčeva spomen-ploča, koju je 1925. postavila Družba „Braća hrvatskog zmaja“, u povodu 1000. godišnjice hrvatskog kraljevstva.

Mirogoj (arkade)

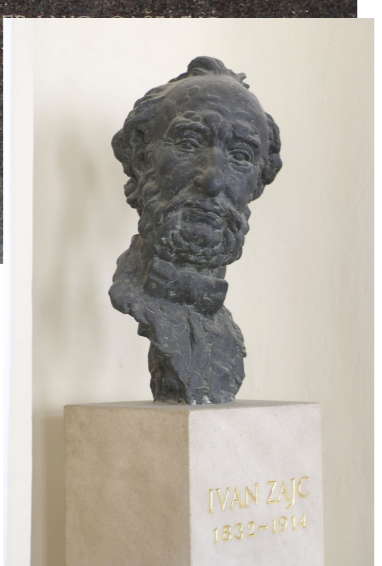
Zajc je preminuo 16. prosinca 1914. Pokopan je u obiteljskoj grobnici Zajc – Dolovčak. Uz njegovo je ime dodan plemićki nastavak „Zagicz“ te „vitez reda Franje Josipa I“.

Snimila Nada Bezić

Hrvatski glazbeni zavod, Gundulićeva ulica 6a

Zajc je bio ravnatelj Glazbene škole Hrvatskog glazbenog zavoda od 1870. do 1908. U udubini zida u velikoj dvorani postavljena je 1970. bista Ivana Zajca, rad kipara Vanje Radauša. U hodniku u prizemlju postavljena je 1977. spomen-ploča zaslužnim članovima HGZ-a od 1827. do 1977, na kojoj se navodi i Ivan Zajc.

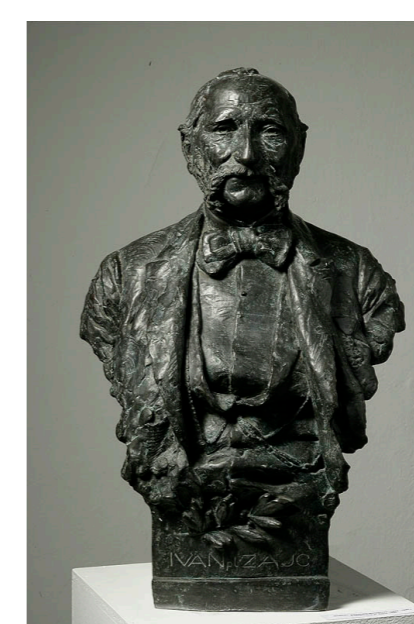

Snimio Damil Kalogjera

Muzej grada Zagreba, Opatička 20 – Zbirka Ivana pl. Zajca

Zbirku Ivana pl. Zajca čine predmeti koji su se nalazili u njegovoj radnoj sobi. Sačuvan je namještaj, portreti, albumi, fotografije i pokloni koji su za skladateljeva života činili autentičan ambijent. Od portreta se ističu portreti Ivana Zajca i njegove supruge Natalije, koje je naslikao Ferdo Quiquerez oko 1870. Za pisanim stolom Zajc je radio gotovo pola stoljeća. U altdeutsch vitrini smješteni su dirigentski štapići ukrašeni zlatom i srebrom koji su mu darovani na opernim premijerama. Svečano uvezane spomen-knjige i albumi podsjećaju na Zajčeve važne nastupe u Operi HNK i značajne obljetnice njegova glazbenog djelovanja. O njegovoj slavi i ulozi u glazbenim zbivanjima svjedoče lovor-vijenci, pokali, spomenice, čestitke, diplome te notna izdanja njegovih skladbi.
<http://www.mgz.hr/hr/zbirke/zbirka-ivana-pl-zajca,11.html>

Gliptoteka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Medvedgradska ulica 2

Ovdje se, u sklopu Zbirke hrvatskog kiparstva od XIX. do XXI. stoljeća, čuvaju kip (MZ-707) i bista Ivana Zajca (MZ-810). Autor oba djela je kipar Robert Frangeš Mihanović. Digitalizirano:
<http://dizbi.hazu.hr/?documentIndex=1&docid=18737>
<http://dizbi.hazu.hr/?documentIndex=1&docid=18738>

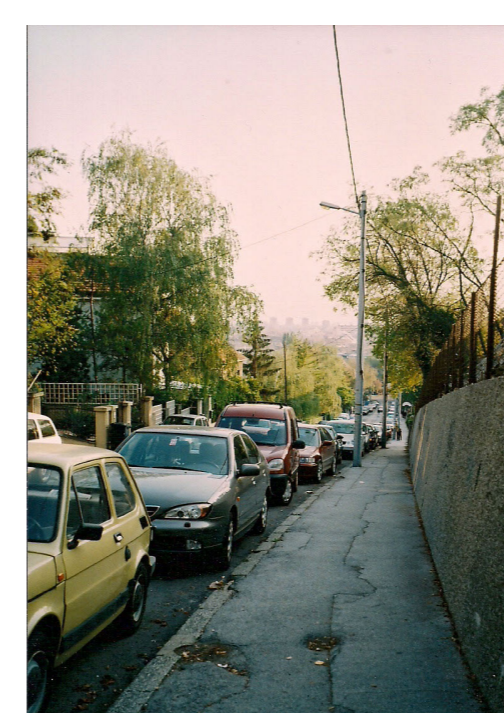
Osnovna glazbena škola Ivana Zajca, Ilica 227/4

Osnovana je 1970. u sklopu Narodnog sveučilišta grada Zagreba, ali se ubrzo odvojila kao samostalna ustanova. Tijekom svoje pedagoške i obrazovne povijesti odgojila je niz mladih umjetnika, glazbenika i profesora raznih instrumenata koji djeluju u zemlji i inozemstvu. Škola ostvaruje programe za klavir, violinu, violončelo, gitaru, flautu, klarinet, trubu, harmoniku, saksofon i teorijske predmete.

Zajčeva ulica, gradska četvrt Maksimir

Nazvana je tako 1928. godine. Objašnjenje pri imenovanju glasilo je: „najplemenitiji i najpopularniji hrvatski kompozitor 19. vijeka“.

Snimila Nada Bezić

Izvori:

- Nada Bezić: *Glazbena topografija Zagreba od 1799. do 2010.: prostori muziciranja i spomen-oblježja*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 2012.
- <http://www.mgz.hr/hr/zbirke/zbirka-ivana-pl-zajca,11.html>